

guardament, reguardant, reguardejar, reguàrdia, re-raguarda, retaguardia, avantguarda, devant-guarda, avantguardista, retriaguarda, vanguàrdia, retraguardia, retaguarda, retaguardia (cf. supra); *reguarda, reraguarda* (cf. supra), *capguardar-se, guardaagulles, guardaai-gua, guardaaixelles, guardabanderes, guardabarrera, guardabosc, guardabraç, guardabolines, guardabuc, guardacabres, guardacadena, guardacadenot, guardacalor, guardacantó, guardacap, guardacares, guardacartutxos, guardacendra, guardacòs, guardacostats, guardacostes, guardadames, guardany, guardarany, Guardarany del Sisteró, guardaespalles, guardaafalda, guarda-fang, guardaoc, guardaofred, guardaofrens, guardaofum, guardaofums, guardaofusell, guardaofant, guardaofioies, guardallances, guardalloms, guarda-jurat, guardamà, guardamagatzem, guardamaterials, guardamés, guardamenes, guardamenjar, guardamobles, guardamosos, guardaobencs, guardapeus, guardapisa, guardapiteira, guardapits, guardapols, guardapunys, guarda-roba, guarda-rodes, guarda-serrells, guarda-segells, guarda-sol, guardatemps, guardatermes, guardaterra, guarda-vela, guardavent, guardaventres, guardavinyes, guàrdia-civil.*

Guardejar, guardet(a), guardi, guàrdia, guardià, V. guardar *Guardiola, V. lladriola (LLADRE), i guardar*

GUARDÓ, 'recompensa', antigament *gua(d)ardo(n)*, i aquest, alteració del mot germànic *WĪDARLŌN (en gòtic *WĪTHRALAUN), compost de WĪDAR 'encontra', 'enfront de', i LŌN 'pagament', 'agraïment'; compareu neerl. ant. *withirlōn*, ags. *witherlēn* 'pagament que es dóna a canvi d'una cosa'; en el romànic antic **guedarlon* es va alterar en *guardaron* per influència del llatí DŌNUM 'do, donatiu'; en català és probable que el mot vingui de la forma frànica *WĪDARLŌN, si bé aquesta es pogué sumar en el nostre sòl amb la gòtica *WĪTHRALAUN. □ 1.ª doc.: orígens de l'idioma (*guardó* Homilies, *gua(s)ardó* Lluïl, doc. de 1324 etc.).

«Cel qui dóna almosna, a sson proxme fa bé, e a Déu plader e amor e onranza, e Déu redrà-lls-en bo *gardó* perpetual a cent dobles», *Homilies*, 2r11. Aquesta *ga-* correspondria a la pronúncia *g^wa-*, en grafia aproximada, imperfecta; la *-d-* representa ð en les *Homilies* (*plader = plader*): vol dir, doncs, *guàrdardó*; ð evanescent, altres vegades escrita *-s/-z-*, altres ja desapareguda: «sabria ben retre *guaardó* d'aytals fets», doc. cancelleresc de 1324 (Finke, *Acta Ar.* III, 463); «esperança espera *guasardó* per mèrit de castetat --- major que lo *guasardó* --- lo qual *guasardó* no és ---», Lluïl (*Gentil*, p. 52.6ss.); «tot hom qui hagués aquella garlanda, que la retés a la filla del rey, e que li-n daria gran *gasardó*», id. (*Merav.*, NCL. II, 118); «DRET DE PATRÓ D'AQUELL QUI MOR EN NAU: Açò desudit deu haver lo senyor de la nau en *guasardó*: lo lit e lo vestit del pelegrí ---», *Consolat* (cap. 73, Pard., p. 119).

Ja aviat, esvaïda definitivament la debilíssima ð, apareix la forma amb les dues *aa* fosses en una: «Don Blasco --- respòs —Vuyl entrar en Morela --- E Nós dixem: --- est logar és tan fort que --- no fa a nuyll hom

del món sinó a Rey, hon vos pregam --- que vuylats lo castell per a Nós en tal manera que Nós façam tant de bé a vós e als vostres, que tot lo món diga con *guardó* vos havem retut per lo servici que-ns havets feyt», Jaume I (*Cr.*, § 136, 184.7); «senyer —dix la donzella—, en vostre poder só --- altre *guardó* no-us puc fer, mas d'aytant que-us podets plevir de ma persona a tot vostre plaer»; «vana glòria és vici qui destroex los mèrits e-ls *guardons* dels benifets qui són donats per cavaylaria», Lluïl (*Blanq.*, NCL. I, 260.8; *Li. Orde d. Cavaylaria*, f° 20v); «segons que ell farà e se ormejarà, aquell *guardó* que desús és dit li-n pertanyerà», *Consolat* (§ 157, p. 177); «no --- façats caritat --- per sguart de haver *guardó* --- ne per sguart de temor ---», Eiximenis (*DComp.*, *CoDoACA* XII, 316).

De l'estudi del conjunt de les formes rom. i germ. es dedueix en primer lloc que aquest mot germànic degué ser comú a totes les llengües antigues de la família, almenys en llurs dues grans branques continentals (occidental i oriental), incloent-hi per tant les dues llengües que més ens influïren: fràncic i gòtic.

Precisament, en aquest cas, la paraula ens consta en una de les escassíssimes fonts que reflecteixen (potser exactament, i si no, quasi) el llenguatge dels francs carolingis, que tan directament influí sobre el català en els segles inicials de la Reconquesta: el mot *withirlōn* figura en el versicle 12 del psalm XVIII del Llibre I dels Psalms de David traduït el mot *retributio* de la Vulgata: «Gewisso scalc thín behuodit sia, an behuodene im *withirlōn* mikil» = al text llatí «Etenim servus tuus custodit ea: in custodiendis illis *retributio* multa», en els psalms de Wachtendonck, que es tenen per traduïts prop d'Aquisgran (potser en el Limburg) en el S. IX, en tot cas en un ambient carolingi: 1 aquesta primera aparició del mot germànic en els textos, no és desfavorable a la teoria (sovint admesa) que aquest germanisme es consolidà en romànic ajudant-hi la predicació i les institucions monàstiques d'ambient franc, per més que això degué sumar-se a l'ús dels senyors i sobirans en els medis feudals (d'acord també, com hem vist, amb la naturalesa dels textos catalans arcaics on fa important paper)²

Per a la determinació de l'origen dialectal d'aquest germanisme dintre de les llengües germàniques i per al quadro de conjunt en la fase d'aqueixes llengües, ha estat i és bàsic l'article del DCEC (GALARDÓN), després dels de Diez (*Wb.*, 180) i Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 166) (cf. encara el REW i FEW XVII, 577-8), on se cita la restant bibliografia. No caldrà insistir-hi més: solament recordar que el cast. ant. *gualardón* (mod. *galardón*)³ i port. *gualhardom/galardão* vénen del gòt. *WĪTHRALAUN (amb metàtesi *-d-l- > -l-d-*), mentre que les altres llengües romàniques (fr. ant. *guerredon*, oc. *gazardon*, b. ll. gallicà > it. *guiderdone*) el reberen del fràncic, entre elles el català, on és lògica la hipòtesi que la forma frànica se superposés i sumés a un corrent d'admissió incipient del mot gòtic.

DERIV.: *Guardonar* [fi S. XIII]: «*guardonar* no-us pusc lo bé que m'havets fet», Lluïl (*Blanq.*, NCL. I, 62.15; de nou I, 229.27), «con molt sant home en est